

28.6.4

61b (שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותא) 63a → (אמר רב הונא אמר רב מזבח של שילה) 61b

1. ואם **מזבח אבנים** תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרֶבֶד הנפת עליה ותחללה: שמות כ:כא

2. ובנית שם מזבח לה' אלהיך **מזבח אבנים** לא תניף עליהם ברזל: דברים כז:ה

3. **אבנים** שלמות תבנה את **מזבח** ה' אלהיך והעלית עליו עולת לה' אלהיך: דברים כז:ו

4. יהודה וישראל **רבם** כחול אשר על הים לרב אכלים ושתיים ושמחים: מל"א ד:ג

5. כל הקהל כֶּאֱחָד אֲרָבַע רבוא אלפים שלש מאות ששים: עזרא ב:טז

6. ויכינו המזבח על **מכונתיו** כי באימה עליהם מעמי הארצות ויעלו עליו עולות לה' עלות לבקר ולעֶרֶב: עזרא ג:ג

7. הכל בכתב מיד ה' עלי השפיל כל מלאכות התבנית: דה"א נח:ט

8. ויאמר דָּוִד זֶה הוא **בית** ה' האלהים וְזֶה **מזבח** לעלה לישראל: דה"א כב:א

9. ועשית את **המזבח** עצי שטים **חמש אמות ארך וחמש אמות רחב** רבוע יהיה המזבח ושלש אמות קמתו: שמות כז:א

10. ונתתה אתה תחת **כרֶבֶב המזבח** מלמטה והיתה הרשת עד חצי המזבח: שמות כז:ה

11. ויעש למזבח מכָּבֵד מעשה רשת נחשת תחת **כרֶבֶבו** מלמטה עד חציו: שמות לח:ד

12. ובני מדין עיפה ועפר וחרֶבֶד ואבידע ואלדעה **כל אלה בני קטורה**: בראשית כה:ד

13. ויסף אברהם ויקח אשה ושמה **קטורה**: בראשית כה:א

14. וערכו בני אהרן הכהנים את הנתיחים את הראש ואת הפדר על **העצים אשר על האש** אשר על המזבח: ויקרא א:ח

15. ושחט אתו על **קרֶב המזבח צִנְפָה** לפני ה' וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח **סביב**: ויקרא א:יא

16. והעזרה ארבע עשרה ארך בארבע עשרה רחב אל ארבעת רבעיה והגבול סביב אותה חצי האמה והחיק לה אמה סביב ומעלתהו **פנות קדים**: יחזקאל מג:ז

17. עמד על שני עשר בקר שלשה **פנים** צפונה ושלשה **פנים** ימה ושלשה **פנים** מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל אחריהם **ביתה**: מל"א ז:כח

18. ונעשית **עלתך הבשר והדם** על מזבח ה' אלהיך ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל: דברים יב:כז

I History of the (זבח) (ות)

- a **הונא** in **זבח** **ז' הונא** was made of stones (not copper-covered earth, as in משכן)
 - i **source**: vv. 1-3, 3 mentions of **מזבח אבנים** allude to **שילה**, נוב/גבעון וירושלים
 - ii **challenge**: tradition that the fire that descended at dedication of משכן didn't cease until שלמה's time
 - 1 **defense1**: that tradition follows ר' נתן – the **מזבח** at שילה was copper-covered (as משכן)
 - 2 **defense2**: “didn't cease” means it remained there (on the side) and the fire stayed there
 - (a) **meaning**: it shot out from משה's altar to the new one
 - (b) **or**: it was like a visitor, sometimes on the new (שלמה's) altar, sometimes on the old one
- b **מדות ג:** the returnees from **בבל** added 4 **אמות** on each of the west and south sides (like a Γ)
 - i **reason**: **רב יוסף** (1st explanation) – it wasn't big enough for their **קרבנות**
 - 1 **challenge** (**אבי**): v. 4 (שלמה) describes a large population; v. 5 defines a small (40K) population during **ציון** שיבת
 - 2 **defense** (**רב יוסף**): in **בית ראשון**, they had a heavenly fire to help them (make מערכה hot enough); not so now
 - ii **alternative explanation** (from **קפרא**): they added the **נסכים** drains on top
 - 1 **originally**: read **מזבח אדמה** as meaning that it has to be sealed with dirt (no holes)
 - 2 **then**: they equated “drinking” (of **נסכים**) to “eating” (devouring **קרבנות**) → must be devoured atop
 - (a) **and**: meaning of **מזבח אדמה** – that it must be built on earth (i.e. bedrock) – no tunnels underneath
 - iii **רב יוסף** (#2): that is the meaning of v. 6 –that they identified the furthest legitimate reach of the **מזבח**
 - 1 **challenge**: v. 7 disallows any modifications to the **מקדש** precincts
 - (a) **answer**: they discovered new meaning in v. 8, equating building to **מזבח** – both 60 **אמות**
 - iv **question**: how did they identify the locus of the **מזבח** (easy to ID the **בית** – from foundations)
 - 1 **answer1**: they were shown in a vision (**קרבן** **יצחק**, **קרבן** offering **מיכאל**)
 - 2 **answer2**: they could smell the **ריח אברים** in that place (everywhere else – **ריח הקטורת**)
 - 3 **answer3**: the 3 **נביאים** (**חגי**, **זכריה** ו**מלאכי**) **נביאים** 3 who came with them from **בבל** showed them
 - (a) **one**: that the **מזבח** may be enlarged (per above)
 - (b) **two**: the location of the **מזבח**
 - (c) **three**: that **קרבנות** may be offered in absence of **בית**
 - 4 **alternate** (**ראבי**): 1 showed them about **מזבח** (size&place); 1 about offering w/o **בית** and 1 – כתב **אשורית** for **תורה**

II Those components of the **מזבח** that are indispensable and those that are not

- a **Indispensible**: **קורן**, **כבש**, **יסוד**, **ריבוע**
 - i **Source** (**הונא**): v. 9 (et al) – anywhere it states **המזבח**, that component is **מעכב**
 - ii **Challenge**: **כיוור** (fresco), according to **רבי** and the **סובב** (to **ריב"י**) should be **מעכב**, per v. 10 (meaning of **כרכוב** – cornice)
 - 1 **Answer**: indeed, as per **ברייתא** where **ריב"י** adds **סובב** to components of **מזבח** which are **מעכב**
 - 2 **Tangential ברייתא**: placement of **כרכוב** – between **קרנות** and where **כהנים** walk (on **מזבח**)
 - (a) **Challenge**: v. 11 has placement below
 - (b) **Answer**: there are two – one for aesthetics; other to keep **כהנים** from slipping

- b *Dispensable*: length, width, height
- i *Note*: as long as it isn't smaller than משה's מזבח
- 1 *אמה* 1 – *לב יוסף* meaning
 - 2 *Reaction*: students ridiculed his comment based on v. 9 (5x5)
 - 3 *Defense* (*אבני*): *רב יוסף* was referring to the space of the מערכה
 - (a) *לב יוסף* applauded *אבני*'s understanding and ridiculed students, calling them בני קטורה (v. 12)
 - (i) *Tangent*: *ר"ט*'s nephews (who knew little) were studying with him; he deliberately misread v. 13, calling her *יוחני*; when they corrected him (one of the few things they knew), he called *them* בני קטורה
- c *Tangent*: size of logs משה prepared for מזבח – 1x1 *אמה*, thickness of sweeping board
- i *Source*: v. 14 – that the wood should not go over the edge of the מזבח (1x1 space for מערכה)
- III Placement of כבש and its dimensions
- a *גג* *מדות*: כבש was on the south side, 32 *אמות* long x 16 wide.
- i *Source* (for location): v. 15 – north is “leg” → south is “face”
- 1 *Explanation* (*רבא*): like a man lying down (legs splayed in back, face front)
 - 2 *Challenge* (*אבני*): why not read like a man sitting up? (legs and face on same side)?
 - (a) *Answer*: מזבח is described as רבוע (read רבוץ – lying down)
 - (i) *Challenge*: רבוע means “squared” – needed for law of ריבוע
 - (ii) *Answer*: if so, would've said מרובע – רבוע implies lying down
 1. *Challenge*: then should say רבוץ
 2. *Answer* (*רבא*): that's why it says רבוע – to imply both “squared” and “lying down”
 - ii *Alternate source* (*רבי יהודה* in *ברייתא*): v. 16 implies – all turns (to the right) are to the east (only if coming up from S)
 - 1 *Challenge*: perhaps we turn left to the east? (coming up from N)
 - 2 *Answer*: per v. 17 (*ים של שלמה*) use of פנים (x4) → this is the direction to turn – to the right (follow the circle)
- b *Space between כבש and מזבח*: question asked about *רשב"י*'s statement that there is airspace between the two
- i *Support*: v. 18; just as דם is “thrown”, so too, בשר is “thrown” (from כבש) → must be separated from מערכה-space
- 1 *Challenge*: perhaps he throws it right next to מערכה
 - 2 *Answer*: it's too hot to stand right there and throw it in
 - (a) *Challenge*: but that's due to it being (nearly) impossible – text must be coming to establish air space
 - ii *Alternate derivation from v18* (*ר"פ*): בשר, like דם, is thrown from a spot divided from its target by air
- c *רב יהודה*: there were 2 mini-ramps coming out next to כבש – 1 going to סובב, other to יסוד
- i *And*: they were separated by a hair's breadth from the כבש
- ii *Source*: v. 15 – סביב
- 1 *Justification*: תורה had to describe as both רבוע and סביב
 - (a) *If*: only wrote סביב, we would have imagined it to be round
 - (b) *And if*: only wrote רבוע, would've imagined a rectangle
- d *הב* *מדות*: כבש and מזבח together are 62 long
- i *Challenge*: should be 64 (32+32)
- ii *Answer*: כבש passes over the *אמה* of the סובב and the *אמה* of the יסוד
- e *The rise* (*רמי בר חמא*): the two small כבשים rise at a rate of 1 *אמה* to 3 in length
- i *Except*: main כבש (because כהנים are carrying heavy אברים, need more gradual slope) – 3.5 (+1.3 fingers) per *אמה*